

Ný matvæla- löggjöf og áhrif á bændur

Ný matvælaöryggjöf um hollustuhætti og eftirlit á Evrópska efnahagssvæðinu tók gildi á Íslandi 1. mars 2010 fyrir fôður- og matvælaöryggistöki nema fyrirteki sem vinna afurðir úr búfjárafurðum. Sá hluti löggjafarinnar sem snýr að búfjárafurðum kemur til framkvæmda 1. nóvember nk. Á sama tíma verður umdæmis- skrifstofum Matvælastofnunar fækk- að úr fjórtán í sex. Breytingar verða gerðar á opinberu eftirliti héraðs- dýralækna og dýralæknaþjónustu til að koma í veg fyrir hugsanlega hags- munaárekstra. Það verður gert með því að aðskilja opinbert eftirlit héraðs- dýralækna frá almennri dýra- læknaþjónustu. Þessar lagabreytingar munu hafa áhrif á þá sem rækta fôður og framleiða og/eða dreifa dýra- afurðum. Löggin ná til bænda sem ala dýr og þeirra sem rækta, nota eða dreifa grænmeti til manneldis eða korni og grasi til fôðurgerðar.

Markmið löggjafarinnar eru meðal annars að tryggja rekjanleika mat- væla og fôðurs og að afurðir á mark- aði uppfylli gæða- og heilnæm- iskröfur. Henni er ætlað að ná yfir

alla matvælaframleiðslu frá haga til maga með nauðsynlegum skrá- ingum og varúðarráðstöfunum á öll- um stigum framleiðslunnar. Hvað þýðir þetta fyrir bændur? Til þess að ná yfir alla fæðukeðjuna frá haga til maga gerir löggjöfin einnig kröfur til frumframleiðenda. Bændur og rækt- endur sem frumframleiðendur þurfa að virða góða hollustuhætti og annast sinn rekstur eins og löggjöfin gerir ráð fyrir. Þetta þýðir að bændur þurfa að uppfylla hreinlætiskröfur og hafa stjórn á hættum. Margar af þessum reglum er þegar að finna í gildandi aðbúnaðarreglugerðum en hafa nú verið sameinaðar í eina mat- vælaöryggjöf sem nær yfir allar búfjár- tegundir. Í nýrri löggjöf er öryggi matvæla á ábyrgð framleiðenda og ber þeim að sýna fram á að viðeigandi ráðstafanir séu gerðar m.t.t. mat- vælaöryggis. Skv. nýrri löggjöf skulu bændur sem ala dýr m.a.:

- tryggja heilbrigði og velferð dýra og tryggja hreinleika og þrifnað í framleiðslu
- hindra mengun af völdum húsdýra og meindýra

Morgunblaðið/Ómar

Sauðir Mikilvægt er að halda dýrum hreinum sem ætluð eru til slátrunar.

- koma í veg fyrir að jarðvegur, dýra- lyf, úrgangur, skordýraeitur, fôður eða óhreint vatn mengi matvæli
- halda dýrum hreinum sem ætluð eru til slátrunar og einstaklings- merkja búfæ
- taka tillit til rannsóknaniðurstaðna sem varða dýraheilbrigði og/eða lýð- heilsu, nota lyf, aukefni í fôðri, varn- arefni, hreinsiefni og önnur hjálpa- arefni á ábyrgan hátt
- tryggja hreint vatn fyrir dýr

- tryggja fræðslu starfsfólks um hættur
- senda yfirlýsingu um heilbrigði dýra og lyfjanotkun sem fylgir dýr- unum í slátruhús
- Skv. matvælaöryggjöf þurfa bændur m.a. að skrá:
- eðli og uppruna þess fôðurs sem notað er
- notkun dýralyfja ásamt útskol- unartíma
- öll tilfelli sjúkdóma sem geta haft

áhrif á matvælaöryggi

- allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að tryggja rekjanleika s.s. ein- staklingsmerkjar
- allar niðurstöður rannsókna heil- brigðisástand dýra sem send eru til slátrunar

Dýralæknaþjónusta í dreifðum byggðum

Nýja matvælaöryggjöfin hefur í för með sér aðskilnað á opinberu eftirliti héraðs- dýralækna og almennri dýra- læknaþjónustu. Til að tryggja dýra- eigendum nauðsynlega almenna dýralæknaþjónustu og bráðaþjón- ustu við dýr hefur verið birt reglu- gerð nr. 846/2011 sem gerir Mat- vælastofnun kleift að gera þjónustusamning við sjálfstætt starf- andi dýralækna. Þeir munu hafa starfsstöð og sinna dýralæknaþjón- ustu á tilteknum þjónustusvæðum, sem tilgreind eru í reglugerðinni.

Beint frá býli

Nýja matvælaöryggjöfin heimilar sveigjanleika varðandi móttun lands- reglna um staðbundna heimafram- leiðslu matvæla og staðbundna dreif- ingu matvæla.

Fræðslufundur

Matvælastofnun heldur fræðslu- fund um nýja matvælaöryggjöf og áhrif hennar á bændur þriðjudaginn 1. nóvember 2011 kl. 15:30-16:30 í Ársal Landbúnaðarháskóla Íslands á Hvanneyri. Hægt verður að fylgjast með fundinum í beinni útsendingu á vef Matvælastofnunar – www.mast.is.

Hjalte Andrason, fræðslustjóri hjá Matvælastofnun